

Geslacht Ansellia (Lindley)

Bert Van Zuylen – Patrick Mannens

Familie: Cymbidieae

Onderfamilie: Cyrtodiinae

Naamgeving:

Veel taxonomen zijn ervan overtuigd dat het geslacht *Ansellia* maar uit twee soorten bestaat. In het verleden vond men dat er wel vijf verschillende soorten waren, hoewel de verschillen alleen maar tot uitdrukking kwamen door de variatie in de bloemen. Mr. John Lindley vernoemde het geslacht naar Jon Ansell, die de eerste plant ontdekte tijdens een ontdekkingsstocht naar Niger rond 1840.

De volkse naam Luipaard orchidee ontleedt de plant aan de vaak typisch geel-bruin getekende bloemen.

Plantbeschrijving:

De stijve, rechtop staande pseudobulben van deze sympodiale epifieten zijn op het dikste punt 2,5 cm in doorsnee en kunnen wel 60 cm lang worden. Elke bulb draagt 5 of meer leerachtig bladeren die boven aan de bulb staan. Het onderste deel van de bulb is bedekt met papierachtige, bladvormige bracteeën. De bladeren worden ongeveer 12,5 cm lang en 2,5 cm breed. De vertakte bloemstengels die heel veel bloemen dragen ontspringen uit de top van de bulb. Soms verschijnen er ook bloemstengels uit de bulb onder de bladeren, deze stengels dragen beduidend minder bloemen.

De 4-5 cm grote bloemen zijn geel tot geelachtig-groen van kleuren en zijn nogal variabel in de intensiteit van de bruin-rode tekeningen. Sommige variëteiten zijn beschreven op het aantal of de kleur van deze tekeningen. De drie sepalen en de twee petalen zijn hetzelfde van vorm, grootte en kleur. De drielobbige lip is klein en niet zo opvallend. De bleke roomkleurige laterale lobben omsluiten de korte zuil voor een deel en kunnen bruin-rode strepen aan de binnenkant dragen. De bovenste lob is helder geel met een gegolfde rand en twee of drie lengte-ribbels.

De zuil is kort met een opvallende anthere op de top. Het stigma, dat heel smal is en bijna net zo breed als de zuil, is in het midden iets ingedrukt. De bleke citroengele pollen zijn samengesmolten op het punt waar ze op het steeltje staan. De manier van samensmelten kan per plant verschillen.

Cultuur:

Zelf vond ik in Malawi slechts één plant. Die zat in een lage vork van een boom in de voortuin van de 'Golfclub' in een plaatsje langs het Mulanje plateau. Die 'Golfclub' was louter qua naam sportief, want een golfterrein was er helemaal niet. Net zo nep was de plaatsing van de *Ansellia africana*, want die was door een theeboer gevonden op een terrein op de rand van een plantage. Wel zag je dat de plant er al een hele tijd zat en er zich goed voelde. Hij zat er erg bloedgesteld aan de volle brandende Afrikaanse zon. Zijn wortels zaten rond zijn bulben opwaards gericht. Ooit had iemand me dat al eens verteld op een kringavond. De plant tracht zo alle stof, humus, zwevend voedsel en vocht op te vangen en te begeleiden naar het centrale deel van de kluit, waar het iets langer beschikbaar blijft.

Ik lees als noden: Temperatuur: 15-21 °C, licht: 2400-3600 fc, luchtvochtigheid: 40-70%. De plant die ik zag en de plaats die men mij aanduidde als vindplaats, moet in het regenseizoen eerder matig zijn en overeenstemmen met deze matige gegevens. In de droge periode is er geen bewolking! Dus is er qua licht vele malen meer licht beschikbaar. De temperaturen stijgen overdag immens hoog tot het dubbel van wat hier wordt opgegeven en die warme droogte maakt zelfs dat de bomen blad verliezen. Dus ik durf deze gegevens in twijfel te trekken.

De plant die ik zag had amper veertig cm lange bulben. Op de WOC tentoonstelling te Dyon in 2006 zag ik een exemplaar van ongeveer 3m doormeter met bulben van zo'n zestig tot zeventig cm lengte en daarbovenop meer dan één en een half meter lange bloemtakken. Het mag duidelijk zijn dat deze soort met zo'n groot verspreidingsgebied erg veel variatie kent, niet louter qua bloemskleur en bulbgrote, maar ook qua groeikriteria. Het is wellicht goed om weten van waar een exemplaar stamt om de plant in cultuur de juiste behoefte te bieden.

Soortennamen, waarnaar ik verwijzingen vond:

Ansellia africana, *Ansellia gigantea*, *Ansellia nilotica*

Verspreidingsgebied:

Tropisch en zuidelijk Afrika

Bibliografie:

- Malawi Orchids, door Isobyl La Croix, 1983,
- African Orchids in the wild and in Cultivation, door Isobyl La Croix, ISBN 0-88192-405-9
- Manual of Orchids, The New RHS dictionary, door Joyce Stewart, KEW, 1992, ISBN 0-88192-334-6
- The Illustrated Encyclopedia of Orchids, door Alec Pridgeon, 1992, ISBN 0-7472-0635-x
- Growing South African Indigenous Orchids, door Karsten H.K.Wodrich, 1997, ISBN 90 5410 650 6

Copyright © 2008 P & P Orchids /O.V.V., alle rechten voorbehouden.

